

Innehåll

1	Sammanfattning.....	3
2	Författningsförslag.....	5
2.1	Förslag till lag om upphävande av lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät	5
2.2	Förslag till lag om upphävande av lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen.....	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap.....	7
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län	8
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän.....	12
2.6	Förslag till lag om ändring i kommunallagen (2017:725).....	13
3	Ärendet	15
4	Bakgrund.....	17
4.1	Det regionala utvecklingsansvaret	17
4.2	Det regionala utvecklingsansvaret i Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län	21
5	Överväganden och förslag.....	23

5.1	Övertagande av det regionala utvecklingsansvaret i Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län.....	23
5.2	Följdändringar i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län.....	25
5.3	Vissa övriga ändringar	25
6	Ikraftträdande	27
7	Konsekvenser	29
8	Författningskommentar	32
8.1	Förslaget till lag om upphävande av lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät.....	32
8.2	Förslaget till lag om upphävande av lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen	32
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap	32
8.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län.....	33
8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän.....	34
8.6	Förslaget till lag om ändring i kommunallagen (2017:725)	34

1 Sammanfattning

Enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ansvarar landstingen i Uppsala, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Västmanlands, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län samt Gotlands kommun för insatser för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling samt för upprättande och fastställande av länsplaner för regional transportinfrastruktur. I promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Stockholms, Kalmar och Blekinge län (Ds 2017:20) föreslås att lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ska ändras så att den även omfattar dessa län. Vidare har Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens läns landsting hos regeringen ansökt om att få överta det regionala utvecklingsansvaret i sina respektive län.

I denna promemoria föreslås att lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ändras så att lagen omfattar samtliga län. Förslaget innebär även att landstingen får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige respektive regionstyrelse. Vid val ska dock beteckningen landstingsfullmäktige alltjämt användas.

Då lagen således kommer att omfatta samtliga län föreslås att dess rubrik ändras till lagen om regionalt utvecklingsansvar och att lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen ska upphöra att gälla. Vidare föreslås vissa följdändringar i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap, lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän och kommunallagen (2017:725). Slutligen föreslås att lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät ska upphöra att gälla.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om upphävande av lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät

Härigenom föreskrivs att lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät ska upphöra att gälla vid utgången av 2018.

2.2 Förslag till lag om upphävande av lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen

Härigenom föreskrivs att lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen ska upphöra att gälla vid utgången av 2018.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Strukturfondspartnerskapet ska samråda med *berört samverkansorgan*, berört landsting *som avses i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län eller länsstyrelse* i fråga om projektets överensstämmelse med det regionala tillväxtarbetet i berörda län.

Föreslagen lydelse

2 §¹

Strukturfondspartnerskapet ska samråda med berört landsting *enligt* lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i fråga om projektets överensstämmelse med det regionala tillväxtarbetet i berörda län.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Senaste lydelse 2014:479.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län samt 1 och 3–10 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Lag om regionalt utvecklingsansvar

1 §²

I denna lag finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur i *Uppsala, Östergötlands, Jönköpings, Kronbergs, Gotlands, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Västmanlands, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län.*

I denna lag finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och om länsplaner för regional transportinfrastruktur.

3 §³

Denna lag gäller för *Uppsala läns landsting, Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, Västmanlands läns landsting, Gävleborgs läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Jämtlands läns landsting och*

Denna lag gäller för *landstingen*. Lagen gäller också, med undantag för 8 § 1, för Gotlands kommun. Det som sägs om ett landsting i 5–10 §§ gäller i sådant fall kommunen.

² Senaste lydelse 2016:945.

³ Senaste lydelse 2016:945.

Norrbottnens läns landsting.
Lagen gäller också, med undantag för 8 § 1, för Gotlands kommun. Det som sägs om ett landsting i 5–10 §§ gäller i sådant fall kommunen.

4 §⁴

De landsting som avses i denna lag får besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Det som sägs i andra författningar om landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen gäller i sådant fall regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Gotlands kommun får besluta att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen. Det som sägs i andra författningar om kommunfullmäktige och kommunstyrelsen gäller i sådant fall regionfullmäktige och regionstyrelsen.

Vid genomförande av val enligt vallagen (2005:837) ska dock beteckningen landstingsfullmäktige användas *vid val i Uppsala läns landsting, Östergötlands läns landsting, Jönköpings läns landsting, Kronobergs läns landsting, Skåne läns landsting, Hallands läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting, Västmanlands läns landsting, Gävleborgs läns landsting,* Vid genomförande av val *i landstinget* enligt vallagen (2005:837) ska dock beteckningen landstingsfullmäktige användas. Vid val i Gotlands kommun ska beteckningen kommunfullmäktige användas.

⁴ Senaste lydelse 2016:945.

Västernorrlands läns landsting,
Jämtlands läns landsting och
Norrbottens läns landsting. Vid
val i Gotlands kommun ska
beteckningen kommunfullmäk-
tigue användas.

Lydelse enligt SFS 2017:758 *Föreslagen lydelse*

5 §

De landsting som avses i denna lag ska *Ett landsting ska*

1. utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin,

2. trots 2 kap. 8 § andra stycket kommunallagen (2017:725) besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete, och

3. följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

6 §

*De landsting som avses i denna lag får utföra uppgifter inom ramen för EU:s struktur-
fondsprogram.* *Ett landsting får utföra uppgifter inom ramen för EU:s struktur-
fundsprogram.*

7 §

De landsting som avses i denna lag ska upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur. *Ett landsting ska upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur.*

8 §

De landsting som avses i denna lag ska samverka med *Ett landsting ska samverka med*

1. länets kommuner, och

2. länsstyrelsen och övriga berörda statliga myndigheter.

9 §

De landsting som avses i denna lag ska samråda med företrädare för berörda organisationer och näringslivet i länet.

Ett landsting ska samråda med företrädare för berörda organisationer och näringslivet i länet.

10 §

Statliga myndigheter som bedriver verksamhet i länet ska beakta den strategi som fastställts för länets utveckling.

Länsstyrelsen och övriga statliga myndigheter ska inom sina verksamhetsområden lämna *de landsting som avses i denna lag* det biträde som *de* behöver för regionalt tillväxtarbete och regional transportinfrastrukturplanering. De ska också löpande informera *de landsting som avses i denna lag* om pågående och planerade verksamheter som har betydelse för länets utveckling.

Länsstyrelsen och övriga statliga myndigheter ska inom sina verksamhetsområden lämna *landstinget* det biträde som *det* behöver för regionalt tillväxtarbete och regional transportinfrastrukturplanering. De ska också löpande informera *landstinget* om pågående och planerade verksamheter som har betydelse för länets utveckling.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Lagen är tillämplig på

1. svenska juridiska personer,
2. utländska juridiska personer som driver verksamhet i Sverige, och
3. fysiska personer som har hemvist i Sverige och som förvaltar trustar eller liknande juridiska konstruktioner.

Lagen är inte tillämplig på

1. staten, landsting <i>och</i> kommuner, kommunalförbund <i>och samverkansorgan</i> samt juridiska personer över vilka staten, landsting, kommuner, kommunalförbund <i>och samverkansorgan</i>, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande, 2. aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller motsvarande marknad utanför EES, 3. dödsbon, och 4. konkursbon.	1. staten, landsting, kommuner <i>och</i> kommunalförbund samt juridiska personer över vilka staten, landsting, kommuner <i>och</i> kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.6 Förslag till lag om ändring i kommunallagen (2017:725)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 14 § kommunallagen (2017:725) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:725 *Föreslagen lydelse*

3 kap. 14 §

Bestämmelser om att *vissa* landsting samt Gotlands kommun får beteckna fullmäktige och styrelsen som regionfullmäktige och regionstyrelsen finns i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar *i vissa län.*

Bestämmelser om att landsting samt Gotlands kommun får beteckna fullmäktige och styrelsen som regionfullmäktige och regionstyrelsen finns i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

3 Ärendet

Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens läns landsting har hos regeringen ansökt om att få överta det regionala utvecklingsansvaret för respektive län enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län (Fi2017/03747/SFÖ, Fi2017/03568/SFÖ, Fi2017/03704/SFÖ och Fi2017/03624/SFÖ). I samtliga landsting har landstingsfullmäktige beslutat om ansökan. Besluten har föregåtts av ett remissförfarande i frågan, som omfattat kommunerna i respektive län. En majoritet av kommunerna har tillstyrkt landstingens förslag om att hos regeringen ansöka om att överta det regionala utvecklingsansvaret.

Samtliga av landets landsting har därmed övertagit eller ansökt om att överta det regionala utvecklingsansvaret enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. I promemorian föreslås mot denna bakgrund vissa ändringar i lagen, att lagens rubrik ändras och att lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen ska upphöra att gälla. Promemorian innehåller även förslag till följdändringar i vissa andra lagar och om att lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät ska upphöra att gälla.

4 Bakgrund

4.1 Det regionala utvecklingsansvaret

Det regionala utvecklingsansvaret omfattar dels uppgifter i det regionala tillväxtarbetet, dels uppgiften att fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur.

Enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län har landstingen i Uppsala, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Västmanlands, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län det regionala utvecklingsansvaret i respektive län. I Gotlands län har Gotlands kommun samma ansvar.

I Stockholms län har länsstyrelsen det regionala utvecklingsansvaret, medan samverkansorgan övertagit ansvaret i Södermanlands, Kalmar, Blekinge, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län. I promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Stockholms, Kalmar och Blekinge län (Ds 2017:20) föreslås att lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ändras så att den även omfattar dessa län. Promemorian har remitterats (Fi2017/02298/SFÖ).

Lagen om samverkansorgan i länen och lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Kommuner och landsting har sedan 2003 haft möjligheten att i ett län bilda samverkansorgan enligt lagen om samverkansorgan i länen. Med samverkansorgan avses enligt lagen en kommunal beslutande församling inom ett län med särskild uppgift att svara för regionala utvecklingsfrågor i länet. Utöver de uppgifter som följer av det regionala utvecklingsansvaret kan samverkansorganets medlemmar tilldela organet kommunala uppgifter. Ett kommunal-

förbund som har samtliga kommuner i länet som medlemmar, och där även landstingen kan ingå som medlem, kan utgöra ett samverkansorgan.

De kommunala organ som beslutar att bilda ett samverkansorgan ska anmäla detta till regeringen. Därefter beslutar regeringen från vilken tidpunkt som samverkansorganet ska ha de uppgifter som framgår av lagen. I lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län har riksdagen efter ansökan från vissa landsting och Gotlands kommun tilldelat dessa det regionala utvecklingsansvaret.

De uppgifter som samverkansorganet ska ha enligt lagen om samverkansorgan i länen är i huvudsak desamma som landstingen och Gotlands kommun har enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Till skillnad från vad som gäller för de aktörer som omfattas av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län kan dock ett samverkansorgan hos regeringen begära att det befrias från sina uppgifter.

Ett landsting och ett samverkansorgan kan inte båda ha det regionala utvecklingsansvaret i ett och samma län, vilket innebär att lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och lagen om samverkansorgan i länen inte samtidigt kan tillämpas för ett visst län.

Regionalt tillväxtarbete

Målet för den regionala tillväxtpolitiken är att skapa utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft (prop. 2017/18:1 utg.omr. 19). Det regionala tillväxtarbete som utförs enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län syftar till att uppfylla den regionala tillväxtpolitikens mål och främja en hållbar regional tillväxt. Regionalt tillväxtarbete omfattar därmed insatser för att skapa hållbar regional tillväxt och utveckling. Inriktningen för den regionala tillväxtpolitiken har slagits fast i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 (N2015/5297/RT). Strategin är vägledande för arbetet med hållbar regional tillväxt och attraktionskraft i hela landet fram till 2020. Vidare ska strategin bidra till att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken, vilket regeringen anförut i bl.a. budgetpropositionen för 2018 (prop.

2017/18:1 utg.omr. 19). Strategin och dess prioriteringar ska även vara vägledande vid utvecklingen och genomförandet av regionala utvecklingsstrategier (även kallade regionala utvecklingsprogram) samt andra strategier och program inom det regionala tillväxtarbetet. Prioriteringarna ska också ligga till grund för de nationella myndigheternas medverkan i arbetet.

De landsting och samverkansorgan som omfattas av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län respektive lagen om samverkansorgan i länen har till uppgift att utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling samt samordna insatser för genomförandet av strategin. Detsamma gäller Gotlands kommun. De får även besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete. Ansvarig aktör ska därutöver följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet. Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och lagen om samverkansorgan i länen innehåller även bestämmelser som ålägger berörda landsting och Gotlands kommun samt samverkansorgan att upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur. Enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län får berörda landsting och Gotlands kommun även utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram. Samverkansorganen har inte denna möjlighet.

Det regionala tillväxtarbetet regleras även i bl.a. förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete, förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken, förordningen (2015:211) om statligt stöd till regionala investeringar, förordningen (2015:210) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag och förordningen (2015:212) om statligt stöd inom Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Det regionala tillväxtarbetet finansieras av flera aktörer, ofta genom olika former av medfinansiering. Anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* under utgiftsområde 19 Regional tillväxt används bl.a. för projektverksamhet och regionala företagsstöd. Fördelningen av medel och villkoren för anslagets användning regleras i anslagets regleringsbrev.

Det finns även skillnader mellan länen när det gäller vem som beslutar om de regionala företagsstöden. De landsting som omfattas av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län samt

Gotlands kommun och samverkansorganet i Kalmar län beslutar om regionala företagsstöd. Uppgiften omfattar även kommersiell service och de regionala serviceprogrammen. Nämnda aktörer kunde även fram till 31 december 2016 besluta om stöd enligt förordningen (2008:81) om stöd till anläggning av kanalisation för att främja utbyggnad av infrastruktur för informationsteknik. I övriga län beslutade länsstyrelserna om de regionala företagsstöden. Lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och lagen om samverkansorgan i länen ger regeringen samma möjligheter att fördela anslagsmedel till berörda landsting, Gotlands kommun och samverkansorgan för regionalt tillväxtarbete, inklusive de regionala företagsstöden.

Utöver de uppgifter som regleras i lag och förordning har de aktörer som har det regionala utvecklingsansvaret i länen genom särskilda regeringsbeslut fått uppgifter inom den regionala tillväxtpolitiken, bl.a. att upprätta regionala kompetensplattformar för att främja kompetensförsörjning och utbildningsplanering samt att utarbeta och genomföra handlingsplaner för jämställd regional tillväxt (N2009/9378/RT respektive N2011/6562/RT).

Länsplaner för regional transportinfrastruktur

Trafikverket ansvarar enligt förordningen (2009:236) om en nationell plan för transportinfrastruktur för att upprätta en nationell och trafikslagsövergripande plan för transportinfrastruktur till ledning för fördelningen av statliga medel. Inom varje län ska det därutöver enligt förordningen (1997:263) om länsplaner för regional transportinfrastruktur upprättas en länsplan till ledning för fördelningen av medel för investeringar och förbättringsåtgärder.

Länsplaner upprättas och fastställs av Gotlands kommun och de landsting som anges i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län eller av samverkansorgan enligt lagen om samverkansorgan i länen. I Stockholms län, som inte omfattas av någon av dessa lagar, har länsstyrelsen uppgiften.

Länsplanen ska upprättas med hänsyn till de samlade transportbehoven inom en region och omfatta de tolv närmaste åren.

Länsstyrelsernas roll

I Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län har samverkansorganet det regionala utvecklingsansvaret, men delar av de regionala tillväxtmedlen fördelas genom länsstyrelsen. Därutöver har länsstyrelserna i samtliga län uppgifter inom det regionala tillväxtarbetet och vid planeringen av transportinfrastruktur.

Förordningen om regionalt tillväxtarbete reglerar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Enligt 18 § i förordningen ska statliga myndigheter inom sina verksamhetsområden verka för att målet för den regionala tillväxtpolitiken uppnås. När det är lämpligt ska myndigheterna i sin verksamhet i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till regionala förutsättningar. I myndigheternas verksamhetsplanering ska insatser som bidrar till att uppnå målen i de regionala utvecklingsstrategierna och till det regionala tillväxtarbetet i övrigt beaktas. Vidare ska länsstyrelsen enligt 21 § samma förordning inom sitt ansvarsområde främja andra statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

I arbetet med planering av transportinfrastruktur har länsstyrelserna i samtliga län ett prövningsansvar kopplat till den fysiska planeringsprocessen. Detta innebär bl.a. att myndigheterna ska godkänna upprättade miljökonsekvensbeskrivningar, avge yttranden över arbetsplaner för vägar och järnvägar samt pröva vissa tillstånd enligt miljöbalken.

4.2 Det regionala utvecklingsansvaret i Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län

I Södermanlands län har, som framgått ovan, ett samverkansorganet de uppgifter som ingår i det regionala utvecklingsansvaret. Samverkansorganet Regionförbundet Sörmland har, utöver vad som ingår i det regionala utvecklingsansvaret, av medlemmarna getts uppgiften att vara medlemmarnas gemensamma organ för regional utveckling, samordna insatser inom området och att vara den gemensamma företrädaren i vissa frågor. Det handlar bl.a. om

att främja inomregional samverkan beträffande trafik och infrastruktur, näringsliv och entreprenörskap samt kompetensutveckling och arbetskraftstillgång. Från och med 2013 gäller det regionala utvecklingsprogrammet Sörmlandsstrategin 2020. Regionförbundets medlemmar utgörs av länets nio kommuner och landstinget.

Region Värmland är ett samverkansorgan med det regionala utvecklingsansvaret för Värmlands län. Samverkansorganets medlemmar utgörs av länets 16 kommuner och landstinget. Utöver uppgifterna enligt lagen om samverkansorgan i länen ansvarar samverkansorganet för kultur, folkbildning och kollektivtrafik i Värmlands län. Den nuvarande regionala utvecklingsstrategin, Värmlandsstrategin, gäller fram till 2020.

I Dalarnas län har samverkansorganet Region Dalarna det regionala utvecklingsansvaret. Länets 15 kommuner och landstinget är medlemmar i samverkansorganet. Utöver vad som åläggs Region Dalarna enligt lagen om samverkansorgan i länen arbetar samverkansorganet också med europa- och turismfrågor och är länets kollektivtrafikmyndighet. Region Dalarna ansvarar även för intressebevakning för och viss service till kommunerna. Dalastrategin – Dalarna 2020 är länets regionala utvecklingsstrategi.

Region Västerbotten är ett samverkansorgan med det regionala utvecklingsansvaret för Västerbottens län och består av länets 15 kommuner och landstinget. Region Västerbotten har i uppgift att bl.a. vara ett samverkans- och intresseorgan för länets kommuner i kommunala frågor av gemensamt intresse, att företräda länet nationellt och internationellt, bl.a. i förhållande till Europeiska unionen, samt att vara ett forum för övergripande samarbete mellan organisationer, myndigheter och andra som arbetar med regional utveckling. Regionen är också regional huvudman för ALMI Företagspartner Nord samt huvudman för regional turismverksamhet och för länets kollektivtrafikmyndighet.

5 Överväganden och förslag

5.1 Övertagande av det regionala utvecklingsansvaret i Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län

Förslag: Landstingen i Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län ska överta det regionala utvecklingsansvaret i respektive län.

Skälen för förslaget: Målet för den regionala tillväxtpolitiken är, som angetts i avsnitt 4.1, att skapa utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Regeringen har i budgetpropositionen för 2018 anfört att det behövs en modern och aktiv politik för hela landet som inriktas på att regionerna ska ges möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar. Detta gäller städer och stadsregioner, tätorter och tätortsregioner av olika storlek samt olika typer av landsbygd och landsbygdsregioner (prop. 2017/18:1 utg.omr. 19).

I propositionen Regionalt utvecklingsansvar i vissa län gjorde regeringen bedömningen att en ändrad ansvarsfördelning kunde ske i de län som bl.a. kunde uppvisa ett lokalt och regionalt initiativ att ta över vissa statliga uppgifter. De län som avsågs var Skåne och Västra Götalands län. Förutsättningarna för en ändrad ansvarsfördelning bedömdes också finnas i Hallands och Gotlands län. I propositionen framhölls vidare att förslaget om att berörda landsting och Gotlands kommun skulle få det regionala utvecklingsansvaret inte innebar att några nya organisationsformer skulle skapas. Det konstaterades dessutom att landstingen i huvudsak har hälso- och sjukvårdsuppgifter och att de uppgifter som följer av det

regionala utvecklingsansvaret därför utgör en mindre del av landstingens verksamhet (prop. 2009/10:156 s. 16).

I propositionen Ändrat regionalt utvecklingsansvar i vissa län konstaterade regeringen att en överföring av det regionala utvecklingsansvaret från ett samverkansorgan i Uppsala län respektive länsstyrelserna i Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län till landstingen i dessa län innebar att en tydligare och mer enhetlig organisation för dessa frågor uppnåddes (prop. 2015/16:176 s. 11).

Enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län har numera det regionala utvecklingsansvaret ålagts 13 landsting och Gotlands kommun. Som anförts i avsnitt 4.1 föreslås i promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Stockholms, Kalmar och Blekinge län att lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län ändras så att lagen även omfattar dessa läns landsting.

Regeringen har tidigare framhållit betydelsen av den demokratiska förankringen av det regionala tillväxtarbetet (prop. 2009/10:156 s. 15 och prop. 2015/16:176 s. 11). Om ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet i de nu aktuella länen förs över till landstingen blir den demokratiska förankringen för dessa uppgifter tydligare. Vidare är det viktigt att en ändrad ansvarsfördelning i länen vilar på ett lokalt och regionalt initiativ. De fyra ansökningar som behandlas i denna promemoria är att betrakta som sådana initiativ och i samtliga fall har en majoritet av kommunerna inom respektive län uttryckt sig positivt om en överföring av ansvaret till landstinget. Samverkansorgan har vidare det regionala utvecklingsansvaret i Södermanlands, Dalarnas, Värmlands respektive Västerbottens län. Ansvaret har således i dessa län till övervägande del redan förts över från staten till den kommunala nivån.

Det bedöms mot denna bakgrund finnas skäl att, i enlighet med landstingens önskemål, även för de nu nämnda länen överföra det regionala utvecklingsansvaret till respektive landsting.

Sammanfattningsvis föreslås att Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens läns landsting, genom ändringar i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, ska överta det regionala utvecklingsansvaret. De aktuella landstingen bör, i likhet med de övriga landsting som har det regionala utvecklingsansvaret, få använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse. Vid

genomförande av val enligt vallagen (2005:857) ska dock fortfarande beteckningen landstingsfullmäktige användas.

5.2 Följdändringar i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

Förslag: Följdändringar ska göras i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län för att anpassa lagen till att samtliga län och landsting omfattas av dess bestämmelser.

Skälen för förslaget: Det förslag som lämnas i avsnitt 5.1 innebär, i förening med förslagen i promemorian Regionalt utvecklingsansvar i Stockholms, Kalmar och Blekinge län, att samtliga län och landsting kommer att omfattas av bestämmelserna i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Mot denna bakgrund föreslås att rubriken till och vissa bestämmelser i lagen ändras.

5.3 Vissa övriga ändringar

Förslag: Lagen om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät och lagen om samverkansorgan i länen ska upphöra att gälla.

Följdändringar ska göras i lagen om strukturfondspartner-skap, lagen om registrering av verkliga huvudmän och kommunallagen.

Bedömning: Som en följd av förslagen behöver ett flertal förordningar ändras.

Skälen för förslaget och bedömningen: Som en följd av att samtliga län föreslås omfattas av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län kommer inget län efter att lagändringarna trätt i kraft kunna ha ett samverkansorgan med de uppgifter som avses i lagen om samverkansorgan i länen. Det föreslås därför att lagen om samverkansorgan i länen ska upphöra att gälla.

Till följd av detta finns det behov av att göra ändringar i vissa lagar som innehåller hänvisningar till sådana samverkansorgan som avses i lagen om samverkansorgan i länen. Vidare föreslås vissa andra följdändringar föranledda av ändringarna i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Ändringarna avser lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap, lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän och kommunallagen (2017:725).

I lagen om strukturfondspartnerskap föreslås även en ändring med anledning av att länsstyrelserna inte längre kommer ha det regionala utvecklingsansvaret i något län. Ändringen innebär att samrådsskyldigheten för strukturfondspartnerskapet inte ska omfatta länsstyrelserna.

Lagen om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät tillämpades i fråga om stödberättigade åtgärder utförda under perioden 1 juli 2000–31 december 2007. Den nämnda perioden har sedan länge löpt ut. Stöd kan därför inte längre lämnas enligt lagen. Eftersom lagen inte längre tillämpas föreslås att den ska upphöra att gälla.

Promemorians förslag medför slutligen behov av ändringar av ett flertal förordningar.

6 Ikraftträdande

Förslag: Samtliga författningsändringar ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Bedömning: Det saknas behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: Landstingen i Södermanlands, Värmlands, Dalarnas och Västerbottens län har i sina ansökningar anfört att de vill överta ansvaret för regionala utvecklingsfrågor fr.o.m. den 1 januari 2019.

Regeringen anser att det är viktigt att beakta de aktuella landstingens önskemål. Vidare bör ändringarna lämpligen träda i kraft vid ett årsskifte. Med hänsyn till detta, och med beaktande av den tid för planering som bl.a. de aktuella landstingen kan behöva, bör ändringarna träda i kraft den 1 januari 2019.

Några övergångsbestämmelser bedöms inte behövas.

7 Konsekvenser

Bedömning: Promemorians förslag medför inte några konsekvenser utifrån sociala eller miljömässiga perspektiv eller ur ett jämställdhetsperspektiv. Förslagen medför inte heller behov av ytterligare medel. De innebär däremot en ändrad fördelning av medel mellan berörda länsstyrelser respektive samverkansorgan och landstinget. Vidare innebär förslagen konsekvenser för personalen på de berörda länsstyrelserna respektive samverkansorganen. Därtill kommer kommuner och landsting i ett län inte längre ha möjlighet att bilda samverkansorgan enligt lagen om samverkansorgan i länen.

Skälen för bedömningen: De aktuella överföringarna av det regionala utvecklingsansvaret innebär inte att några nya organisationsformer skapas. De berörda landstingen har själva ansökt om att få överta ansvaret, som innebär ett nytt åliggande och därmed en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen får en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de syften som föranlett den. Syftet med att föra över ansvaret är att skapa ett större kommunalt inflytande i det regionala utvecklingsarbetet, vilket inte bedöms kunna uppnås på ett mindre ingripande sätt. Förslaget innebär också att ansvaret, sett till hela riket, fördelas på ett mer enhetligt sätt. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att överföringen av ansvaret är en godtagbar inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

I och med förslaget erhåller landstingen i Södermanlands, Värmlands, Dalarnas, Västerbottens, Stockholms, Kalmar och Blekinge län nya uppgifter enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Med hänsyn till att de uppgifter som omfattas av

förslaget avser verksamheter som redan bedrivs i länen bedömer regeringen att en överföring av ansvaret till landstingen inte innebär några konsekvenser utifrån sociala eller miljömässiga perspektiv, eller ur ett jämställdhetsperspektiv. Förslaget innebär inte heller att några nya uppgifter tillkommer i det regionala utvecklingsansvaret. Överföringen ryms därmed inom befintliga ekonomiska ramar. Den kommer dock att föranleda en omfördelning av medel. I stället för att samverkansorgan och länsstyrelsen, som tidigare haft det regionala utvecklingsansvaret, tilldelas medel kommer medlen nu tilldelas de landsting som övertar dessa uppgifter.

Medel bör därför föras över till respektive landsting från anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Överföringen av utvecklingsansvaret kommer även att föranleda en omfördelning av medel under anslaget 1:1 *Regionala tillväxtåtgärder* under utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Det bör även fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att fördela medlen från dessa anslag och att utfärda de föreskrifter som behövs med anledning av det regionala utvecklingsansvaret. Utgångspunkten är att alla regioner kan och ska bidra till Sveriges hållbara tillväxt och utveckling.

Personella konsekvenser kommer att uppstå i och med att uppgifter förs över från länsstyrelserna respektive samverkansorganen till landstingen. Vid genomförandet av förändringen ska de berörda arbetsgivarna beakta 6 b § lagen (1982:80) om anställningskydd. Vid en övergång av en del av en verksamhet från en arbetsgivare till en annan övergår enligt denna reglering de rättigheter och skyldigheter, som på grund av de anställningsavtal och de anställningsförhållanden som gäller vid tidpunkten för övergången, på den nya arbetsgivaren.

Vidare kan landstingens övertagande av de aktuella uppgifterna påverka hanteringen av de allmänna handlingarna i respektive verksamhet. Landstingen och länsstyrelserna respektive samverkansorganen förutsätts, i god tid före övertagandet, inleda diskussioner om hur hanteringen av de allmänna handlingar som verksamheterna genererar bäst överförs till landstingen.

En följd av att lagen om samverkansorgan i länen upphör att gälla är att kommuner och landsting inte längre kommer att ha möjlighet att bilda samverkansorgan enligt lagen. Vidare kommer de befintliga samverkansorganens befogenheter enligt denna lag och andra författningar upphöra att gälla.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om upphävande av lagen (2000:1335) om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät

Lagen om kreditering på skattekonto av stöd till kommuner för anläggande av telenät upphör att gälla vid utgången av 2018. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

8.2 Förslaget till lag om upphävande av lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen

Lagen om samverkansorgan i länen upphör att gälla vid utgången av 2018. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap

2 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.3.

I paragrafen utgår benämningarna berört samverkansorgan och länsstyrelse. Vidare ersätts benämningen ”berört landsting som avses i lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län” med ”berört landsting enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar”. Ändringarna innebär att samrådsskyldigheten för strukturfondspartnerskapet inte längre ska omfatta samverkansorgan enligt lagen om samverkansorgan i länen eller länsstyrelserna.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.

Bestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län

1 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.

I paragrafen utgår förteckningen över länen som omfattas av lagens bestämmelser.

3 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.

I paragrafen ersätts förteckningen över landstingen som omfattas av lagens bestämmelser med benämningen "landstingen".

4 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.

I *första stycket* ersätts benämningen "de landsting som avses i denna lag" med "ett landsting".

I *tredje stycket* utgår uppräkningsen av landsting för vilka beteckningen landstingsfullmäktige alltjämt ska användas vid genomförande av val enligt vallagen (2005:837). I stället anges att beteckningen landstingsfullmäktige ska användas vid genomförande av val i landstinget enligt vallagen.

5–9 §§

Paragraferna behandlas i avsnitt 5.2.

I paragraferna ersätts benämningen "de landsting som avses i denna lag" med "ett landsting".

10 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.

I *andra stycket* ersätts benämningen ”de landsting som avses i denna lag” med ”landstinget”.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.

Bestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän

1 kap. 2 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.3.

I *andra stycket* utgår samverkansorgan och juridiska personer över vilka samverkansorgan, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande, från uppräknningen av de aktörer lagen inte är tillämplig på.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.

Bestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

8.6 Förslaget till lag om ändring i kommunallagen (2017:725)

3 kap. 14 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.3.

I paragrafen ersätts benämningen ”vissa landsting” med ”landsting”. Vidare ersätts hänvisningen till lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län med en hänvisning till lagen om regionalt utvecklingsansvar.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.

Bestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 januari 2019.